

Divinská farnosť má už 245 rokov

Samostatná farnosť vo Veľkej Divine vznikla koncom 18. storočia. Jej vznik si vyžiadala aj výstavbu nového reprezentatívneho farského kostola, ktorý začali budovať v roku 1773. V roku 1771 bola z územia kysuckonovomestskej a hričovskej farnosti erigovaná (vytvorená) samostatná farnosť Veľká Divina. Presný dátum založenia farnosti je **24. júl 1771** a k tomuto kroku významne dopomohol **gróf Ján Nepomuk Suňog**, ktorý žil na hrade Budatín.

Nová farnosť združovala v roku 1798 pomerne rozsiahlu oblasť. Do tejto farnosti okrem Diviny, Divinky, Lúk, Lalinka, Považského Chlmca, Svederníka a Marčeka patrili aj tieto obce či osady: Rudinská, Dlhá (najprv samostatná osada Dlhého Poľa, potom Turzovky, dnes súčasť obce Dlhá nad Kysucou) a osada Pažiť iba s piatimi obyvateľmi (lokalizáciu tejto osady sa doteraz nepodarilo identifikovať). Problémy s dostupnosťou farského úradu či kostola z obdobia, keď Veľká Divina ešte patrila pod farnosť Kysucké Nové Mesto pretrvávali aj po vzniku veľkodivinskej farnosti. Obdobne, náročný horský terén spôsoboval problémy najmä obyvateľom odľahlejších filiálok. Niekedy trvala v lete cesta do kostola až tri hodiny (v zime omnoho viac). Preto sa nečudujeme, že bohoslužby často vynechali. Niekedy museli vypomáhať pri úkonoch farári zo susedných farností, ktoré boli paradoxne bližšie k týmto obciam či osadám, ako centrum farnosti - fara a kostol v Divine. Toto potvrdzuje napríklad zápis v Krstnej matrike Veľkej Diviny z 19. januára 1795, kedy krst pre zimnú nedostupnosť osady Dlhá vykonal kaplán Židek z Turzovky.

Celkový počet katolíckych obyvateľov všetkých filiálok farnosti v roku 1798 bol 3197 (neboli tu započítaní evanjelici či židia). V roku 1828 žilo vo všetkých filiálkach farnosti (to znamená vo všetkých obciach a osadách) 3533 katolíkov a 38 židov. Divina spadala dlhé obdobie pod jurisdikciu Nitrianskej diecézy. Dňa 14. februára 2008 zriadil pápež Benedikt XVI. samostatnú Žilinskú diecézu, do ktorej správy od tohto obdobia patrí aj farnosť Divina, patriaca do dekanátu Varín. V roku 2014 vo farnosti žilo 3070 rímsko-katolíkov. Dňa 24. júla 2016 uplynulo presne 245 rokov od vzniku samostatnej farnosti vo Veľkej Divine.

Kostol vo Veľkej Divine

Prvý kostol sa vo Veľkej Divine spomína už v roku 1604, takže bol s vysokou pravdepodobnosťou postavený už pred rokom 1600. Podľa vizitačného protokolu superintendenta Eliáša Lániho z roku 1611 chodil v čase reformácie kysuckonovomestský farár kázať do Veľkej Diviny šesťkrát ročne. Kostol teda na dlhšiu dobu patril Evanjelickej cirkvi. Keď s v roku 1673 opäť dostal do katolíckych rúk, stručne sa opisuje v kanonickej vizitácii farností Trenčianskeho archidiakonátu. Drevený kostol sa spomína aj v roku 1674 a tiež v ďalších neskorších kanonických vizitáciách: v rokoch 1700 a 1713. V tej z roku 1713 sa spomína aj nejaký predchádzajúci kostol (primevae ecclesiae). Táto informácia nabáda k hypotéze, že tento starobylý kostol je totožný s tým, ktorý sa spomína už v roku 1604 a keď doslúžil, pred rokom 1713 bol postavený ďalší drevený kostol.

S istotou vieme, že jeden z divinských kostolov, zasvätený svätému Ondrejovi, bol neskôr zbúraný a nahradený novým, taktiež dreveným, ktorý dal v roku 1726 postaviť gróf Ladislav Suňog a bol zasvätený svätému Andrejovi. Kostol mal samostatne stojacu zvonicu s malým zvonom. Popisuje ho Säpis cirkevných stavieb z roku 1733, a zrejme nebol kvalitne postavený. Na jeho stavbu pravdepodobne použili aj zachovalejšie drevo z pôvodného kostola. Totiž už v roku 1754 sa uvádzalo, že kostol bol z prehnitého dreva s poznámkou, že bol postavený na vlhkom mieste, čo mohlo taktiež spôsobiť rýchlejšie poškodenie dreva hnilobou. Tento nekvalitne postavený svätostánok opisuje tiež kanonická vizitácia z roku 1767. Zaujímavé je, že v tomto čase ešte v Divine nebola murovaná fara. Vo vizitácii sa spomína iba dom, kde býval kedysi evanjelický pastor. Kamenná (súčasná) fara sa začala stavať až v roku 1772. Šindľová strecha na budove musela byť opravovaná v rokoch 1790 a 1813. Ako už bolo spomenuté, posledný z menovaných drevených kostolov, ten nekvalitne postavený, zbúrali pravdepodobne v roku 1779, keď dokončili nový murovaný v štýle baroka, ktorý stojí dodnes. Divinčanom jednak nemohol vyhovovať prehnitý a práchnivý kostol, na druhej strane, po vzniku farnosti bolo potrebné premýšľať nad postavením reprezentatívneho kostola, ktorý by odrážal aj spoločenské postavenie majiteľa Diviny - grófa Jána Nepomuka Suňoga z Budatínskeho hradu. Gróf v zakladajúcej listine novej divinskej farnosti konštatoval, že vtedajší drevený kostol bol veľmi nízky, úzky a bolo potrebné odstrániť mnoho chýb na jeho stavbe.

Nový kostol začali stavať žilinskí majstri v roku 1773 a po dokončení ho 22. augusta 1779 benedikoval Michal Rudnaj, farár v Kysuckom Novom Meste. Čo znamená benedikoval? V benedikovanej stavbe na rozdiel od stavby konsekrovanej (zjednodušene možno povedať, že išlo o stavbu vysvätenú diecéznym biskupom) sa nesmie uchovávať Najsvätejšia sviatosť oltárna. Mnohé kostoly boli dlhé roky len benedikované a ku konsekrácii došlo po 50, 100 i viac rokoch. Zaujímavé je, že nedlho po dokončení kostola udrel 1. augusta 1793 do kostolnej veže blesk, ktorá následne zhorela a strechu museli nanovo opraviť. Po vymretí roku Suňog, Budatínske panstvo vyženal gróf Čáky. Čákyovci, ako majitelia a správcovia panstva, neskôr po zrušení monarchie Budatínskeho veľkostatku, držali nad kostolom patronát aj po roku 1918. V období Československej republiky, v novom štátnom poriadku, však už stratili záujem akokoľvek podporovať farnosť a o najpotrebnejších opravách kostola a fary vznikol medzi farnosťou a grófom súdny spor, ktorý musel riešiť aj Najvyšší správny súd.

O konsekrácii divinského kostola máme relevantný dôkaz až 121 rokov od jeho postavenia. Na povale fary sa zachoval prenosný mramorový oltárny kameň, v ktorom boli pôvodne umiestnené ostatky svätého Neita - dnes je priehlbina v kameni prázdna a ostatky sa podeli nevedno kam. Na kameni je zápis o konsekrácii kostola nitrianskym biskupom Imrichom Bendem z dňa 30. júna 1900. V tomto istom čase bol konsekrovaný napr. aj kostol sv. Jána Krstiteľa v Novej Bystrici. Pravdepodobne neznalosť historických faktov a skutočností o vykonanej konsekrácii kostola viedla k opätovnej, ktorú dňa 13. októbra 2005 vykonal nitriansky diecézny biskup Viliam Judák. Pre zaujímavosť, kompletne telo/múmia sv. Neita, mučeníka, sa nachádza v katedrále Nanebovzatia Panny Márie v Rožňave. Ostatky sú uložené v kaplnke bočnej lode vo veľkom presklenom sarkofágu.

Čerpané z Ročenky 2016 (napísal Mgr. Ing. Marek Sobola, PhD.)

